NORAKSTS
Lieta Nr.A42656209
Nr.A6562-09/24

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 13.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Lauma Paegļkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu *S.S. (S.S.)* pieteikumā par pienākuma uzlikšanu Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu departamentam izdot labvēlīgu administratīvo aktu par bēgļa un alternatīvā statusa piešķiršanu,

Aprakstošā daļa

[1] Ar Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu departamenta (turpmāk arī – Departaments) 2009.gada 9.janvāra lēmumu Nr.24/BD-178/1 (turpmāk arī – Lēmums) *S.S. (S.S.)* (turpmāk arī – pieteicējs, patvēruma meklētājs) atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijas Republikā, pamatojoties uz Patvēruma likuma 23.panta pirmo daļu un 35.panta pirmo daļu.

Lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[1.1] 2008.gada 6.oktobrī pieteicējs vērsies Valsts robežsardzē ar iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā. 2008.gada 21.oktobrī pieteicējs iesniedzis iesnieguma papildinājumus. Pieteicējs norādījis, ka ir spiests lūgt patvērumu Latvijas Republikā sakarā ar ilgstošiem draudiem viņa veselībai un dzīvībai no viņa bijušās sievas – *M.G.* radinieku puses, kuri ieņem ietekmīgus ierēdņu amatus ar plašiem sakariem dažādās struktūrās Tadžikistānas Republikā.

[1.2] Pārrunās 2008.gada 21.augustā patvēruma meklētājs paskaidrojis, ka 2003.gadā pieteicējam kā opozīcijas atbalstītājam sācies konflikts ar bijušās sievas radiniekiem, kas atbalstīja esošo Tadžikistānas valdību. Uz valdības pusi pārgājis arī *M.A.* – viens no modžahedu līderiem, pret kura bandītisko rīcību uzstājās pieteicējs un viņa atbalstītāji. *M.A.* bruņoti cilvēki vairākkārtīgi fiziski ietekmējuši pieteicēju, izteikuši draudus. Sisti tikuši arī pieteicēja brāļi un draudi izteikti pieteicēja ģimenei.

Pieteicējam tiek izvirzītas safabricētas apsūdzības no *A.V.G.* ģimenes puses, kuram Tadžikistānā ir liela vara. Pieteicēja vajāšana notiek viņa partejiskās piederības un konflikta ar *A.V.G.* ģimeni dēļ. Visus draudus attiecībā uz pieteicēju realizēja astoņi *M.G.* brāļi un vienpadsmit *M.A.* brāļi. Ja patvēruma meklētājs tiks atgriezts Tadžikistānā, ar viņu fiziski izrēķināsies *M.A.* atbalstītāji.

[1.3] Patvēruma meklētājs uzturas Latvijas Republikā ar Tadžikistānas Republikas pilsoņa pasi, kas derīga līdz 2012.gada 15.februārim, un termiņuzturēšanās atļauju ar tiesībām strādāt, kas derīga līdz 2010.gada 16.jūlijam.

[1.4] Pieteicējs ir SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklis un izpilddirektors un SIA „*/Nosaukums/*" komercdirektors, kā arī SIA „Hosijat" pārstāvis Latvijā.

[1.5] 2008.gada 26.septembrī Tadžikistānas Republikas ģenerālprokurora vietnieks Latvijas Republikas ģenerālprokuroram nosūtīja lūgumu patvēruma meklētājam piemērot pagaidu apcietinājumu, norādot, ka tiks lūgta viņa izdošana Tadžikistānai.

[1.6] 2008.gada 9.oktobrī patvēruma meklētājs, atrodoties Rīgas centrālcietumā, ar advokāta starpniecību Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes Imigrācijas dienestā iesniedza iesniegumu par patvēruma piešķiršanu Latvijas Republikā. 2008.gada 30.oktobrī Rīgas Centrālcietumā notika pārrunas ar patvēruma meklētāju.

[1.7] 2008.gada 27.novembrī Latvijas Republikas ģenerālprokuratūrā saņemta Tadžikistānas Republikas ģenerālprokuratūras vēstule ar lūgumu izdot patvēruma meklētāju.

[1.8] Pēc Departamenta rīcībā esošās informācijas, kas saņemta no Valsts robežsardzes 2008.gada 31.oktobrī (vēstule Nr.23/9-2/1-2351-ip), patvēruma meklētājs patvērumu citās Eiropas Savienības dalībvalstīs nav pieprasījis.

[1.9] Patvēruma meklētājs nav sniedzis informāciju, kas ļautu secināt, ka Tadžikistānas valsts varas pārstāvji viņu vajā piederības islāmticībai dēļ. Tāpat nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs tiek vajāts savas sociālās piederības dēļ, jo nav saskatāma viņa saistība ar kādu noteiktu sociālo grupu.

[1.10] Departaments konstatējis, ka patvēruma meklētāja politiskās darbības Tadžikistānā vēsturiski ir aptvērušas 18 gadu laika periodu (1989.-2007.gads). Darbību apjoms vērtējams kā minimāls, fragmentārs un tāls no tā, ko varētu saukt par aktīvu politisko darbību, politisko līderību, spilgtiem izteikumiem, kas varētu izraisīt Tadžikistānas valsts varas iestāžu vai kādu nevalstisko spēku interesi attiecībā pret patvēruma meklētāju. Pieteicējs nav norādījis apstākļus par konkrētiem notikumiem vai aktiem, kas kopumā liecinātu par to, ka viņa politiskās darbības bija tik nozīmīgas, lai izraisītu Tadžikistānas Republikas valsts varas iestāžu aktivitātes, kas būtu vērtējamas kā vajāšana. Tāpat Departaments ņem vērā to, ka pēdējo desmit gadu laikā patvēruma meklētājs pārsvarā ir uzturējies Latvijas Republikā, kur nodarbojies ar tirdzniecību nevis politiku. Savukārt *M.G.* radinieku darbības Departamenta ieskatā nav saistītas ar pieteicēja politisko darbību, bet gan ar nepatiku pret viņa personu, kā pieteicējs to arī norādījis.

[1.11] Saskaņā ar pieteicēja sniegto informāciju, viņš ar dažāda veida problēmām un apdraudējumu savai dzīvībai saskāries kopš 1993.gada līdz pat 2008.gadam, t.i., kopumā 15 gadus. Tajā pašā laikā tas pieteicējam netraucēja turpināt nodarboties ar komercdarbību, ceļot no Tadžikistānas uz Latviju un atpakaļ, otrreiz precēties utt. Departamenta vērtējumā tas liecina par to, ka pieteicējam nav bijusi nepieciešamība pieprasīt un saņemt bēgļa statusu.

[1.12] Patvēruma procedūra Latvijā sāka darboties 1998.gadā. Tātad patvēruma meklētājam, kurš bija saskāries ar problēmām un cietis no smagiem miesas bojājumiem 1995., 1997. un 2003.gadā, bija iespēja iesniegt patvēruma pieteikumu jau 11 gadus atpakaļ. Iesniegumu Valsts robežsardzei pieteicējs iesniedza tikai 2008.gada 9.oktobrī, t.i., atrodoties pagaidu apcietinājumā Centrālcietumā Rīgā. Tikai tad, kad reāli tika ierobežota pieteicēja pārvietošanās brīvība sakarā ar apcietinājuma piemērošanu izdošanas nodrošināšanai.

[1.13] *M.A.* ir Tadžikistānā labi pazīstama persona ar partizāna pieredzi 1992.-1997.gadā Tadžikistānas pilsoņu karā. Viņam ir bijusi pieejama gan informācija no policijas struktūrām, gan ieroči, gan cilvēkresursi. Ja šāda mēroga persona vairāk kā desmit gadu garumā patiešām būtu nopietni vēlējusies vajāt vai apdraudēt patvēruma meklētāja dzīvību, pieteicējam Tadžikistānu būtu bijis jāatstāj nāves bailēs jau daudzus gadus atpakaļ, atmetot cerību tur atgriezties tuvākajā nākotnē.

[1.14] Departamenta rīcībā esošā informācija norāda uz to, ka Tadžikistānas valsts varas iestādēm nebija intereses par pieteicēja personu, jo pretējā gadījumā šo 14 gadu laikā patvēruma meklētājs nebūtu varējis brīvi ieceļot/ izceļot no valsts, izmantojot gan gaisa, gan autotransportu, bez problēmām saņemt personu

apliecinošus dokumentus un dokumentus no savas izcelsmes valsts dažādām institūcijām.

[1.15] Vēl 2008.gada februārī pieteicējs bija Tadžikistānā un bez problēmām izceļoja no valsts un atgriezās Latvijā. Departaments nav guvis apstiprinājumu tam, ka no Tadžikistānas ģenerālprokuratūras saņemtais izdošanas pieprasījums būtu mēģinājums veikt vajāšanas darbības saistībā ar Patvēruma likumā noteiktajiem vajāšanas pamatiem.

[1.16] Izvērtējot lietas materiālus kopumā, Departaments pieteicēja sniegto informāciju par viņa vajāšanu saistībā ar Patvēruma likuma 23.pantā noteiktajiem kritērijiem neuzskata par ticamu. Pieļaujams, ka patvēruma meklētājam Tadžikistānā bijušas problēmas un viņam izteikti draudi un nodarīti miesas bojājumi, taču tas visdrīzāk ir saistīts ar viņa kā komersanta darbību, bet ne ar pamatiem, kas nosaka bēgļa statusa piešķiršanu.

[1.17] Pieteicēja izdošana viņa izcelsmes valstij nozīmē to, ka viņš varētu tikt saukts pie atbildības par nozieguma izdarīšanu saskaņā ar Tadžikistānas Republikas Kriminālkodeksu, kurā paredzētais sods par narkotisko vielu apriti realizācijas nolūkā un narkotisko vielu kontrabandas mēģinājumiem (brīvības atņemšana no astoņiem līdz divdesmit gadiem) Departamenta vērtējumā ir adekvāts. It īpaši ņemot vērā to, ka Tadžikistānā cīna pret narkotisko vielu kontrabandu ir viena no galvenajām valsts problēmām jau kopš tās izveides 1991.gadā. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka personai, kura varētu tikt saukta pie atbildības par šāda nozieguma izdarīšanu Tadžikistānā, tiek piemērots nesamērīgs sods, nāves sods vai miesas sods, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai pazemojoša sodīšana.

[1.18] Nav gūts apstiprinājums saistībai starp patvēruma meklētāja bijušās sievas radinieku iespējamu vēršanos pret pieteicēju un Tadžikistānas ģenerālprokuratūras 2008.gada 30.septembra lūgumu par izdošanu, kas varētu būt par pamatu alternatīvā statusa piešķiršanai pieteicējam.

[1.19] Tadžikistāna ir autoritatīva valsts. Tās pašreizējais prezidents *E.R.* vada valsti jau kopš 1992.gada novembra. Tadžikistānā nedemokrātiskām vēlēšanām un citiem pārkāpumiem politiskajā sfērā ir sava vēsturiskā izcelsme, kurā liela nozīme bija pilsoņu karam 90.-os gados. Tajā pašā laikā Departamenta rīcībā nav informācijas, kas liecinātu, ka Tadžikistānā valda patvaļa, un cilvēki tiek apdraudēti, apsūdzēti vai sodīti nepamatoti.

[2] 2009.gada 19.janvārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 27.janvāra lēmumu ierosināta administratīvā lieta.

Pieteikumā norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Departaments ir izdarījis nepareizu secinājumu, kļūdaini norādot pieteicēja lūguma pamatojumu. Patiesībā patvēruma meklētājs vēlas saņemt patvērumu Latvijā nevis tāpēc, ka viņam būtu ilgstošas nesaskaņas ar savu pirmo sievu, bet gan tāpēc, ka pieteicējs tiek vajāts savas politiskās pārliecības dēļ. Fakts, ka pieteicēja pirmās sievas radinieki ir vairāku Tadžikistānas tiesībsargājošo iestāžu darbinieki, kā arī pretēju politisku pārliecību paudošas partijas biedri, ir apstākļu sakritība, kas tikai papildus negatīvi ietekmē pieteicēja situāciju.

[2.2] Departaments atzīst, ka patvēruma meklētājs kopš 1989.gada ir Tadžikistānas demokrātiskās partijas (kas ir opozicionāra partija Tadžikistānas valdībai) biedrs, kā arī faktu, ka pieteicēja partijas līderis *M.I.* 2005.gadā ticis arestēts un nodots Tadžikistānas tiesībsargājošajām iestādēm. Pēc partijas līdera apcietināšanas pieteicējs sniedzis interviju Maskavā Tadžikistānas radio stacijai „Svoboda” *(„Ozodi”)*, kurā kritizējis Tadžikistānas valdības nelikumīgās darbības.

[2.3] Pieteicēja darbības nav novērtētas kā aktīvas politiskās darbības. Motivējot vērtējumu, Departaments atsaucies uz Apvienoto Nāciju Komisariāta

bēgļu jautājumos izstrādāto rokasgrāmatu par bēgļa statusa noteikšanas procedūru un kritērijiem, bez precīzas atsauces citējot atsevišķus rokasgrāmatas teikumus. Vērtējot tik būtisku un svarīgu jautājumu kā bēgļa statusa piešķiršanas pamats, nepieciešams skatījums daudz plašākā cilvēktiesību aspektā, kas nav ierobežojams ar atsevišķiem no konteksta izrautiem teikumiem.

[2.4] Nosakot bēgļa vai alternatīvo statusu, ir jānoskaidro subjektīvais baiļu elements un objektīvais baiļu pamatotības elements. Pieteicēja bailes no Tadžikistānas varas iestādēm ir izveidojušās tās vajāšanas rezultātā. Tās balstās uz pieteicēja faktisko reālās dzīves pieredzi. Briesmas, kas pieteicēju apdraud no Tadžikistānas Republikas puses, ir reālas un nav novēršamas.

[2.5] Partijas līderis tika apcietināts 2005.gadā un līdz tam brīdim pieteicējam nebija formāla un tiesiska pamata uzņemties partijas līdera lomu. Vairāki citi partijas oficiālie biedri tika apcietināti 2005.gada beigās, 2006. un 2007.gadā. Departaments nav izpratis to, ka fakts vien, ka pieteicējs ir opozicionāras partijas biedrs, jau tiek uzskatīts par pretvalstisku un nosodāmu rīcību. Pēc *M.I.* neitralizēšanas Tadžikistānas varas iestādes ir uzsākušas visu pārējo partijas biedru, tajā skaitā pietiecēja, aktīvu vajāšanu ar mērķi likvidēt opozicionāro partiju, tās nevēlamos dalībniekus apcietinot un notiesājot uz mākslīgi safabricētu krimināllietu pamata.

[2.6] Nav ņemts vērā apstāklis, ka līdz pat 2008.gadam pret pieteicēju netika izvirzītas nekādas kriminmāltiesiska rakstura apsūdzības, kā arī Tadžikistānas Republika neprasīja patvēruma meklētāja izdošanu. Tas viss liecina, ka Tadžikistānas varas iestādes vēlas ar pieteicēju izrēķināties, ievietojot ieslodzījuma vietā uz nepatiesu apsūdzību pamata. Pieteicējs Latvijā dzīvo kopš 1993.gada. Un kamēr netika meklēts un nepatiesi apsūdzēts, Latvijā jutās droši un neapdraudēti. Šo apstākli, kas apliecina pieteicēja darbību konsekvenci un motivāciju, Departaments nav adekvāti izvērtējis.

[2.7] Pieteicējs Tadžikistānu atstājis jau pirms 16 gadiem un visu šo laiku dzīvojis Latvijā. Pēc tam, kad tika apcietināts pieteicēja partijas līderis, patvēruma meklētājam radās stipras bažas par to, vai viņš varēs atgriezties Tadžikistānā. Taču tagad – pēc 2008.gada 26.septembrī un 27.novembrī saņemtajiem pieprasījumiem no Tadžikistānas ģenerālprokuratūras, - pieteicējs sapratis, ka atgriezties Tadžikistānā ir bezcerīgi, jo situācija mainās tikai uz slikto pusi. Nav paredzams, ka būtiski mainīsies politiskā situācija un varas struktūras. Bez tam *M.A.* galvenais stratēģiskais mērķis visu šo gadu garumā bija izrēķināties ar partijas līderi. Tagad, kad *M.I.* ir cietumā, *M.A.* pakāpeniski un mērķtiecīgi cenšas izrēķināties ar pārējiem partijas biedriem.

[2.8] Patvēruma meklētājam nav jāpierāda, ka viņš ticis vajāts atrodoties savā pilsonības valstī, bet pietiek ar to, ka viņš varētu tikt vajāts gadījumā, ja tiktu izraidīts vai izdots atpakaļ uz savu pilsonības valsti. Patvēruma meklētāja izraidīšana vai izdošana būtu pretrunā ar Eiropas Savienības direktīvu 2003/9/EK un Patvēruma likuma 2.pantu.

[2.9] Krasā pretrunā nonāk fakti, ka pieteicējs 2008.gadā saņēmis izziņu par to, ka nav sodīts un nav apsūdzēts Tadžikistānā, ar apstākli, ka Tadžikistānas ģenerālprokuratūra savā 2008.gada 30.oktobra vēstulē norāda, ka pret pieteicēju 1999.gada 31.maijā ir ierosināta krimināllieta. Fiktīvā krimināllieta tiek izmantota kā ieganstu, lai pieteicēju pārvestu uz Tadžikistānu un tur Tadžikistānas varas iestādes veiktu izrēķināšanos, kas var būt gan fiziska patvēruma meklētāja iznīcināšana, gan spīdzināšana, gan ilgtermiņa izolācija slēgtās iestādēs. Tādējādi Departaments nepareizi secinājis, ka pieteicēja iesniegums neatbilst Patvēruma likuma 23.panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem.

[2.10] Informācijas neesamības fakts nevar kalpot par pierādījumu pretējam apstāklim. Respektīvi, ja Departaments nav savācis, pietiekami pārbaudījis vai iedziļinājies ziņās, kas liecina par Tadžikistānā valdošo patvaļu, visatļautību un represijām pret citādi domājošiem cilvēkiem, tad tas nepierāda to, ka Tadžikistānā tas nenotiek. Tāpat Departamenta rīcībā nav pierādījumu, ka pieteicējam izteiktie draudi un nodarītie miesas bojājumi saistīti ar viņa komersanta darbību, bet ne ar pamatiem, kas nosaka bēgļa statusa piešķiršanu.

[3] 2009.gada 27.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pārstāves pieteikuma papildinājums ar lūgumu pievienot administratīvajai lietai papildus pierādījumus. Pieteikuma papildinājumā norādīti šādi apstākļi.

[3.1] Pieteicējam ir labs materiālais stāvoklis, viņš pats spēj apgādāt un pilnībā materiāli nodrošināt un uzturēt sevi un savu ģimeni. No kā izriet, ka patvēruma meklētājs negrasās kļūt par slogu Latvijas sociālās sistēmas drošībai. Pieteicējs lūdz piešķirt bēgļa statusu nevis tāpēc, lai pretendētu uz jebkādu pabalstu saņemšanu, bet gan tāpēc, ka viņam ir pamatoti reāli draudi no Tadžikistānas varas iestāžu puses.

[3.2] Pieteicēja lietā nozīmīgs ir 2009.gada 17.februāra Eiropas Kopienu Tiesas spriedums lietā C-465/07, kurā atzīts, ka Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiskā aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu 15.panta c) punkts, skatīts kopā ar šīs pašas Direktīvas 2.panta e) punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka lai atzītu smagu un individuālu draudu esamību alternatīvas aizsardzības pieteikuma iesniedzēja dzīvībai vai veselībai, nav nepieciešams, lai pieteikuma iesniedzējs pierādītu, ka šie draudi ir vērsti konkrēti pret viņu sakarā ar apstākļiem, kas raksturo viņa individuālo stāvokli. Šādu draudu esamība izņēmuma kārtā var tikt uzskatīta par pierādītu, ja plaši izplatītas vardarbības, kas raksturo notiekošo bruņoto konfliktu, pakāpe – kuru novērtē kompetentas valsts iestādes, ir iesniegts alternatīvās aizsardzības pieteikums, vai tās dalībvalsts tiesa, kuras izskatīšanai ir nodots lēmums, ar kuru ir noraidīts šāds pieteikums, - sasniedz tādu līmeni, ka pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka civiliedzīvotājs, ja tas atgrieztos attiecīgajā valstī vai reģionā, būtu pakļauts reālam minēto draudu riskam tāpēc vien, ka viņš atrodas šajā teritorijā.

[4] Atbildētāju pārstāvošā iestāde – Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu departaments tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, papildus Lēmumā minētajam norādot šādus argumentus.

[4.1] Fakts, ka patvēruma meklētājs kādu laiku (kaut vai 18 gadus) ir bijis kādas opozīcijā esošas politiskās partijas biedrs un pazinis šīs partijas līderi, kas ticis arestēts, neko neliecina par viņa paša politisko darbību. Departaments ņem vērā un izvērtē patvēruma meklētāja personiskās aktivitātes, taču pieteicēja stāstītais attiecas uz citu cilvēku aktivitātēm, viņu apcietināšanu.

[4.2] Ja patvēruma meklētājs kopš 1993.gada pastāvīgi dzīvo Latvijā, tad sakarā ar savu prombūtni viņš nevarēja Tadžikistānā pilnasinīgi un aktīvi iesaistīties politiskajā darbībā Tadžikistānas demokrātiskās partijas rindās. Pieteicējs nav sniedzis ziņas par to, ka ar politisko darbību būtu nodarbojies Latvijas Republikā un kādā veidā tas būtu kļuvis zināms Tadžikistānas valsts varas iestādēm, izraisījis to interesi par pieteicēja personu.

[4.3] Pieteicējs pieprasīja patvērumu Latvijas Republikā pēc tam, kad no Tadžikistānas ģenerālprokuratūras tika saņemts pieprasījums viņu izdot saistībā ar apsūdzību par narkotiku kontrabandu. Izdošanas pieprasījuma saņemšana automātiski nenozīmē, ka personai būtu jāpiešķir bēgļa vai alternatīvais statuss. Gluži otrādi – ja

persona ir izdarījusi savā izcelsmes valstī kādu noziedzīgu nodarījumu, viņai arī jāsaņem sods atbilstoši katras konkrētās valsts nacionālajai likumdošanai.

[4.4] Bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršana iespējama gadījumos, kad izdošanas pieprasījuma pamatojums ir nevis izdarītais noziegums, bet gan personas politiskās aktivitātes vai citi kritēriji, kas ir pamatā bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanai. Šādā gadījumā patvēruma meklētājam jāsniedz informācija, kas apliecina, ka viņa konkrētās aktivitātes ir bijušas izdošanas pieprasījuma cēlonis.

[5] Patvēruma likuma 19.^{2}panta pirmā daļa noteic, ka lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteikumu par šā likuma 18.panta trešajā daļā minēto lēmumu, tiesa izskata triju mēnešu laikā.

Savukārt šī panta trešā daļa noteic, ka lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteikumu par šā likuma 18.panta trešajā daļā minēto lēmumu, tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja tā atzīst, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, lai izspriestu lietu.

Ņemot vērā, ka tiesa ir atzinusi, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, lai izspriestu lietu, tiesa izskata lietu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka pieteicēja pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[7] Tiesa konstatē, ka lietā izšķirams strīds par to, vai Departaments pamatoti atteica pieteicējam piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijas Republikā. Līdz ar to tiesai jāvērtē, vai pastāv priekšnosacījumi pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanai par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

[8] Saskaņā ar Patvēruma likuma 23.panta pirmo daļu kā patvēruma meklētājs uz bēgļa statusu var pretendēt persona, kura nav Latvijas pilsonis, likuma "Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" vai likuma "Par bezvalstnieka statusu Latvijas Republikā" subjekts un kura ierodas vai atrodas Latvijas Republikā tāpēc, ka pamatoti baidās no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, sociālās piederības vai politiskās pārliecības dēļ savas pilsonības valstī vai, ja šī persona ir bezvalstnieks, — savas iepriekšējās mītnes zemē, un kura šo baiļu dēļ nespēj vai nevēlas izmantot attiecīgās valsts tiesisko aizsardzību.

Tādējādi, lai persona varētu pretendēt uz bēgļa statusu, ir jākonstatē, ka 1) minētā personā nav Latvijas Republikas pilsonis vai Patvēruma likuma 23. panta minētais tiesību subjekts; 2) persona ierodas vai atrodas Latvijas Republikā tāpēc, ka pamatoti baidās no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, sociālās piederības vai politiskas pārliecības dēļ savas pilsonības valstī; 3) šo baiļu dēļ persona nespēj vai nevēlās izmantot attiecīgas valsts tiesisko aizsardzību.

Patvēruma likuma 18.panta otrā daļa noteic, ka, izskatot iesniegumu, Departaments vispirms lemj par bēgļa statusa piešķiršanu patvēruma meklētājam atbilstoši šā likuma noteikumiem. Ja uz patvēruma meklētāju neattiecas šā likuma 23.panta nosacījumi, Departaments lemj par alternatīvā statusa piešķiršanu atbilstoši šajā likumā noteiktajai kārtībai.

Tātad tiesai ir jāizvērtē, vai pieteicējs atbilst tiesību normās noteiktiem kritērijiem, lai viņam piešķirtu bēgļa vai alternatīvo statusu.

[9] ANO Ženēvas 1951.gada 28.jūlija konvencijas „Par bēgļu statusu" (turpmāk – Ženēvas konvencija) 1.panta A.daļas 2.punktā noteikts: „Šīs konvencijas mērķiem, termins „bēglis" attiecināms uz jebkuru personu, kas (.) sakarā ar labi pamatotām bailēm no vajāšanas pēc rases, reliģijas, tautības, piederības īpašai sociālai grupai pazīmēm vai politiskās pārliecības dēļ, atrodas ārpus savas pilsonības valsts un

nespēj vai sakarā ar šādām bailēm nevēlas izmantot šīs valsts aizsardzību (.), šādu notikumu rezultātā nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties. (.)."

Tiesību zinātnē atzīts, ka Ženēvas konvencijas 1.panta A.punkta otrajā daļā terminam „bēglis" cita starpā noteiktas šādas pazīmes: 1) bēglis ir pakļauts patiesam kaitējuma riskam, ja tas atgrieztos pilsonības valstī; 2) kaitējumam jābūt nopietnam; 3) nopietnajam kaitējumam, pret kuru pilsonības valsts nevar vai nevarēs aizsargāt, ir jābūt saistītam ar vienu no Ženēvas konvencijā minētajiem pamatiem; 4) bēglim ir jābūt nespējīgam vai viņš nevēlas atgriezties pilsonības valstī *(skat. Prof. James Hathaway, The Law of Refugee Statuss, Butterworths, 1992.)*.

Eiropas Bēgļu un trimdinieku padome (turpmāk arī – Padome) 2000.gada septembra nostājā „Par Ženēvas konvencijas 1.panta tulkošanu" ir uzsvērusi divus principus nopietna kaitējuma riska pārbaudei: 1) patvēruma iesnieguma procesā jānodrošina atbilstoša pierādījumu novērtēšana; 2) nepieciešams noskaidrot pilsonības valsts spēju un vēlēšanos aizsargāt patvēruma meklētāju *(http://www.ecre.org/files/csrinter.pdf)*.

Turklāt Padomes 1995.gada 1.jūnija nostājā „Par Ženēvas konvencijas 1.panta harmonizētu tulkošanu" tā norāda uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību komisijas nostāju, ka lēmums par pilsonības valsts spēju aizsargāt patvēruma meklētāju valsts iekšienē ir jābalsta uz pamatīgu informāciju un novērtējumu par pārsvarā esošo drošību, politisko un sociālo stāvokli kādā pilsonības valsts daļā.

[10] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs atrodas Latvijas Republikā, pieteicējs nav Latvijas Republikas pilsonis, kā arī Patvēruma likuma 23.pantā minētais tiesību subjekts.

Tiesai jāvērtē, vai Departaments atbilstoši izvērtēja patvēruma iesniegumu, pieteicēja paskaidrojumus un pārrunu materiālus, kā arī pienācīgi pārbaudīja, vai Tadžikistāna ir spējīga un vēlas nodrošināt aizsardzību pieteicējam.

Lai persona tiktu uzskatīta par bēgli, tai jāpierāda pamatotas bailes no vajāšanas kāda Patvēruma likuma 23.pantā minētā iemesla dēļ.

Izklāstot patvēruma pieprasīšanas motīvus, pieteicējs pieteikumā tiesai norāda, ka Tadžikistānā vajāts politiskās pārliecības dēļ.

Departaments ir vērtējis vajāšanas esamību gan politiskās pārliecības dēļ, gan arī reliģijas un sociālās piederības dēļ. Pieteicējs pats ir norādījis, ka tiek vajāts tieši politiskās pārliecības dēļ, pieteicējs nav norādījis tādus apstākļus, kas pamatotu viņa vajāšanu citu faktoru (rases, tautības, sociālās piederības, reliģijas) dēļ.

Tādējādi tiesa, tostarp ņemot vērā, ka tiesā tiek vērtēts prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, vērtēs, vai pieteicējam savas pilsonības valstī ir pamats baidīties no vajāšanas politiskās pārliecības dēļ un vai pieteicējs šo baiļu dēļ nespēj vai nevēlas izmantot savas valsts tiesisko aizsardzību.

[11] Patvēruma lietās būtiska nozīme ir informācijai par izcelsmes valsti. Tiesa, pārbaudot pieejamo informāciju par cilvēktiesību situāciju Tadžikistānā, konstatē, ka Tadžikistāna ir autoritāra valsts. Kaut arī valsts konstitūcija paredz daudzpartiju politisko sistēmu, praksē valdība ierobežo politisko plurālismu. Tadžikistānā ir atzītas šādas cilvēktiesību problēmas: ierobežotas pilsoņu tiesības mainīt valdības sastāvu, drošības dienestu pieļauta aizturēto personu spīdzināšana un ļaunprātīga izturēšanās pret tām, drošības dienestu draudi, drošības dienestu nesodāmība, ilgstoša pirmstiesas turēšana apcietinājumā, tiesību uz taisnīgu tiesu noliegums, bargi un dzīvībai bīstami ieslodzījuma noteikumi, starptautisko uzraugu piekļuves ieslodzījuma vietām aizliegums, ierobežotas vārda, preses un mediju tiesības, ierobežotas biedrošanās tiesības, ierobežotas reliģijas tiesības, tostarp tiesības uz reliģijas brīvību, starptautisko nevalstisko organizāciju novājināšana, ierobežojumi dažādu reģistrācijas procedūru veikšanai un vīzu saņemšanai, sieviešu diskriminācija un vardarbība pret sievietēm, cilvēku tirdzniecība un bērnu nodarbināšana.

Cilvēktiesību analītiķi atzīst, ka pašreizējā prezidenta *E.R. (E.R.)* režīms teorētiski varētu katru brīdi sabrukt, jo Tadžikistānā iztrūkst institucionālās struktūras, kas parasti atbalsta politiskos režīmus. Tiek uzskatīts, ka režīms līdz šim nebija sabrucis tikai tā iemesla dēļ, ka to līdz šim nebija ietekmējusi liela mēroga krīze vai katastrofa. Tadžikistānas infrastruktūra un sociālā sistēma ar katru mēnesi tiek vājināta, prezidents nepievērš uzmanību šādām problēmām, vienlaikus uzskatot sevi par vienīgo personu, kas var nodrošināt valsts saglabāšanos. Tomēr varas centralizācija nepadara valsti stabilāku un dzīvotspējīgu (lietas 203.lapa).

Vienlaikus ir konstatējams, ka Tadžikistāna ir ratificējusi vairākus nozīmīgus cilvēktiesību dokumentus, tostarp Konvenciju pret spīdzināšanu un citādu cietsirdīgu, necilvēcīgu vai cieņu pazemojošu apiešanos vai sodīšanu. Tāpat arī Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Konvenciju par visu veidu diskrimināciju pret sievieti ierobežošanu u.c. Tadžikistānā ir izveidota valdības Komisija atbilstības starptautiskajām cilvēktiesību prasībām nodrošināšanai un Birojs konstitucionālo cilvēktiesību aizsardzībai (lietas 44.-45.lapa).

Tadžikistānā 2004.gadā tika ieviests nāvessoda moratorijs un kopš tā laika nāvessods vairs nav izpildīts un spriedumos ir aizstāts ar vieglāku soda mēru (lietas 57.lapa). Pieejamā informācija liecina, ka liela Tadžikistānas problēma ir narkotiku tirdzniecība. Tadžikistānas robeža ir galvenais ceļš, kādā narkotikas no Afganistānas nokļūst Krievijā, Eiropā un aizvien vairāk arī Ķīnā un Austrumāzijā (lietas 203.lapa). Nav izdevusies narkotiku aprites apkarošanas programma, kuras mērķis bija ierobežot narkotiku plūsmu uz robežas. Tiek atzīts, ka lielo narkotiku kravu pārvadājumu atklāšanas problēmas ir saistītas ar to, ka narkotiku tirdzniecībā ir iesaistītas augstas valdības amatpersonas.

[12] Patvēruma likuma 10.panta sestā daļa noteic, ka patvēruma meklētājam vai viņa pilnvarotai personai ir pienākums sadarboties ar Departamentu un citām šajā likumā minētajām institūcijām, sniedzot tām informāciju, kas var ietekmēt bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu. No minētajā izriet, ka Departamenta Lēmuma rezultāts ir zināmā mērā atkarīgs no sadarbības ar patvēruma meklētāju, proti, viņam ir pienākums sniegt Departamentam informāciju, kas var ietekmēt bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

Arī atbilstoši Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu 4.panta piektā daļa noteic, ja dalībvalstis piemēro principu saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu un ja pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādīti aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, šiem aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti šādi nosacījumi: a) pieteikuma iesniedzējs pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu pieteikumu; b) visas attiecīgās sastāvdaļas, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, ir iesniegtas un ir sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz jebkādu citu attiecīgu sastāvdaļu neesamību; c) pieteikums iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un nav pretrunā ar specifisku un vispārēju informāciju, kas pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu; d) pieteikuma iesniedzējs iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu pie pirmās iespējas, ja vien pieteikuma iesniedzējs nevar parādīt, ka viņam bijuši dibināti iemesli, kāpēc tas nav izdarīts, un e) konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties.

[13] Tiesas ieskatā Departaments, izskatot pieteicēja lietu materiālus, pamatoti atzinis, ka patvēruma meklētājs nevarētu tikt vajāts politiskās pārliecības dēļ.

Pārbaudot lietas materiālus, konstatējams, ka pieteicējs ir Tadžikistānas demokrātiskās partijas ierindas biedrs (lietas 26-31.lapa). Minētās partijas līderis bija *M.I.*, kas prettiesiski tika izraidīts no Krievijas un apsūdzēts korupcijā. Pieteicējs pieteikumā norāda, ka pēc *M.I.* apcietināšanas esot sniedzis interviju Tadžikistānas radio stacijai „Svoboda" *(„Ozodi")* Maskavā, kritizējot Tadžikistānas valdības nelikumīgās darbības.

Tiesa pretēji pieteicēja apgalvotajam, nekonstatē, ka pieteicējs būtu aktīvs partijas biedrs un opozicionārā viedokļa paudējs. Tas vien, ka pieteicēja politiskās darbības ilgstot jau astoņpadsmit gadu, neliecina, ka pieteicēja darbība partijā būtu tāda, kas varētu tikt atzīta par pretvalstisku un nosodāmu rīcību. Nav konstatējams, ka pieteicējs šobrīd atrodas vai būtu atradies vadošā partijas amatā, būtu aktīvi medijos Tadžikistānā vai starptautiskā mērogā, tostarp ar Latvijas mediju starpniecību (ilgstoši uzturoties Latvijā) paudis partijas ideoloģiskās nostādnes vai kritizējis pastāvošo politisko iekārtu. Arī apstāklis, ka pieteicējs, iespējams, pazinis *M.I.*, neliecina par pieteicēja paša politiskajām aktivitātēm. Tas vien, ka daudziem citiem pieteicēja partijas līdzbiedriem nācies ciest no Tadžikistānas varas iestādēm, nenozīmē, ka pieteicējs būtu vajāts. Departaments pamatoti atzinis, ka pieteicēja stāstītais attiecas uz citu indivīdu politisko darbību, savukārt paša pieteicēja politiskā darbība ir fragmentāra un tāla no tā, ko varētu saukt par aktīvu politisko darbību, līderību vai spilgtiem izteikumiem, kas varētu izraisīt Tadžikistānas varas iestāžu vai kādu citu personu interesi par pieteicēju.

Rokasgrāmatā, kas nosaka bēgļa statusa noteikšanas procedūras un kritērijus (80.-86.paragrāfs), ir norādīts, ka, vērtējot, vai persona ir vai var tikt vajāta politiskās pārliecības dēļ, jāpārliecinās, kur un kādā veidā politiskie uzskati ir pausti, tostarp, vai par konkrētās personas politiskajiem uzskatiem zina arī valdošais režīms, no kura vajāšanas iespējams baidās patvēruma meklētājs.

Tiesa nekonstatēja, ka pieteicējs būtu aktīvi paudis politiskos uzskatu, tāpat nav atzīstams, ka Tadžikistānas varas iestādes būtu informētas tieši par pieteicēja kā opozīcijas partijas biedra uzskatiem.

Tāpat tiesa neatzīst par nepamatotu pieteicēja apgalvojumu, ka pieteicēju vajātu viņa bijušās sievas *M.G.* radinieki, tostarp Tadžikistānā ietekmīga un resursiem apveltīta persona *M.A.*

Šāds tiesas viedoklis izriet arī no apstākļa, ka pieteicējs, vairāk kā desmit gadus uzturoties Latvijā, ir brīvi vismaz divas reizes gadā devies uz Tadžikistānu un ne vienu reizi nav ticis aizturēts (lietas 100.lapa). Tiesas ieskatā, ja persona, kas būtu aktīvi darbojusies pretēji valdošā režīma un pie varas esošu personu interesēm, paudusi savu nepatiku pret pastāvošo politisko iekārtu, norādījusi uz būtiskiem cilvēktiesību pārkāpumiem, vēlētos regulāri apmeklēt savu mītnes zemi, tā atbilstoši pieteicēja norādēm par valdošo autoritāro režīmu Tadžikistānā un tās pieļautajiem cilvēktiesību pārkāpumiem pret opozicionāriem, būtu jau bijusi aizturēta. Tiesas ieskatā Departaments pamatoti atzinis, ka Tadžikistānas varas iestādēm nebija intereses par pieteicēju, jo pretējā gadījumā pieteicējs šo daudzo gadu garumā nebūtu varējis brīvi vairākkārtīgi ceļot uz Tadžikistānu un izceļot no tās, tāpat kā saņemt dažādus dokumentus Tadžikistānas valsts pārvaldes iestādēs.

Patvēruma likums paredz, ka bailēm no vajāšanas ir jābūt pamatotām. Ženēvas konvencija turklāt uzsver, ka šīm bailēm jābūt labi pamatotām. Jēdziens vajāšana norāda uz specifisku un ļoti nopietnu iemeslu, kas liek personai pamest savu pilsonības valsti bailēs par savu dzīvību vai brīvību.

Tiesa nav konstatējusi, ka būtu objektīvi apstākļi, kas varētu būt par iemeslu pieteicējam pamatoti baidīties no vajāšanas viņa politiskās pārliecības vai piederības partijai dēļ.

Tiesas ieskatā fakts, ka personas politiskie uzskati atšķiras no valdības uzskatiem, pats par sevi nav iemesls, lai pieprasītu bēgļa statusu, pat, ja konkrētajā valsts ir autoritāra valsts un tajā ir konstatēti cilvēktiesību pārkāpumi. Prasītājam jāpierāda, ka viņam šādu uzskatu dēļ ir bail no vajāšanas. Politiskais bēglis – tas ir tas, kuru vajā valsts vai citi veidojumi viņu uzskatu dēļ, jo tie var reāli vai iespējami apdraudēt valsts vai tās institūcijas, dotā veidojuma politiskos plānus vai tieksmes.

Tiesa secina, ka pieteicējs, būdams partijas ierindas biedrs, nav veicis tādas aktivitātes, kas var reāli vai iespējami apdraudēt Tadžikistānā pie varas esošo personu politiskos plānus. Pieteicējs nav norādījis apstākļus par konkrētiem notikumiem vai faktiem, kas liecinātu par to, ka viņa darbības bija tik nozīmīgas, lai izraisītu Tadžikistānas valsts varas iestāžu vai ietekmīgu personu darbības, kas ir vērtējamas kā vajāšana.

Notikumi, kurus minējis patvēruma meklētājs, nav uzskatāmi par vajāšanas darbībām. Nav cēloņsakarības starp pieteicējam nodarītajiem miesas bojājumiem, izteiktajiem draudiem un pieteicēja dalību opozīcijas partijā. Tā kā tika atzīts, ka pieteicēja kā opozīcijas partijas biedra darbība nav uzskatāma par tādu, kas varētu tikt definēta kā varas partijām kaitējoša, nav konstatējams, ka pieteicējam norādītie miesas bojājumi un izteiktie draudi būtu saistīti ar patvēruma meklētāja politiskajām aktivitātēm. No lietas materiāliem nav konstatējami fakti, kas liecinātu par vairāku pasākumu kopumu, kas varētu veidot cilvēktiesību pārkāpumu un būtu bijuši vērsti personīgi pret patvēruma meklētāju.

Tiesa piekrīt atbildētājam, ka pieteicējam nodarītie miesas bojājumi, kā arī draudi, iespējams, bijuši saistīti ar viņa komercdarbību, bet ne ar pamatiem, kas nosaka bēgļa statusa piešķiršanu.

Tādējādi tiesa atzīst, ka lietā esošie pierādījumi neapstiprina pieteicēja norādīto, ka viņš tiek vajāts. Tiesa nekonstatē, ka, pieteicējam atgriežoties Tadžikistānā, pastāv nāves draudu iestāšanās iespēja, ka pieteicējs būtu saskāries vai varētu saskarties ar darbībām, kas būtu kvalificējamas kā vajāšanas darbības politisko aktivitāšu dēļ.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka atbildētājs pamatoti konstatējis, ka lietu materiāli nedod apstiprinājumu tam, ka pieteicējs būtu saskāries vai varētu saskarties ar darbībām, kas būtu vērtējamas kā vajāšanas darbības Ženēvas konvencijas izpratnē patvēruma meklētāja politisko aktivitāšu dēļ.

[14] Saskaņā ar Patvēruma likuma 35.panta pirmo daļu alternatīvais statuss tiek piešķirts personai, kurai nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar šā likuma 23.pantu, taču tikai tad, ja ir pamats uzskatīt, ka: 1) šai personai tās pilsonības valstī vai, ja šī persona ir bezvalstnieks, — iepriekšējās mītnes zemē draud nāves sods vai miesas sods, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās pret to vai tās pazemojoša sodīšana; 2) ārējo vai iekšējo bruņoto konfliktu dēļ šai personai nepieciešama aizsardzība un tā nevar atgriezties savas pilsonības valstī vai, ja šī persona ir bezvalstnieks, — savas iepriekšējās mītnes zemē.

Departaments Lēmumā norāda, ka lietā nav strīda, ka attiecībā uz Tadžikistānu nepastāv Patvēruma likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktā minētie apstākļi.

No lietas materiāliem izriet, ka Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra ir saņēmusi Tadžikistānas Ģenerālprokuratūras lūgumu par pieteicēja izdošanu. Lūgumā norādīts, ka pieteicējs Tadžikistānā tiek apsūdzēts saskaņā ar Tadžikistānas Republikas Krimināl kodeksa 200.panta trešo daļu par nelikumīgu narkotisko vai psihotropo vielu apriti un 289.panta ceturto daļu par kontrabandas mēģinājumu – narkotisko vielu – hašiša un heroīna glabāšanu un pārvadāšanu realizācijas nolūkā (lietas 72.-73.lapa). Lūgumā norādīts, ka sakarā ar Tadžikistānā nāvessodam noteikto moratoriju pret pieteicēju nāvessods netiks piemērots.

Pamatojoties uz minēto lūgumu un Ģenerālprokuratūras prokurora M.Viļuma ierosinājumu, Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas izmeklēšanas tiesnesis R.Buls 2008.gada 26.septembrī nolēma piemērot pieteicējam pagaidu apcietinājumu uz četrdesmit dienām (lietas 73.lapa). Tāpat no lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja apcietinājuma lēmums tika izdots jau 1998.gada 27.februārī un ka pieteicējs izsludināts starptautiskajā meklēšanā (lietas 74.lapa).

Vienlaikus tiesa konstatē, ka saskaņā ar Tadžikistānas Iekšlietu ministrijas Informācijas pārvaldes 2008.gada 18.decembra izziņu minētās pārvaldes rīcībā nav ziņu par pieteicēja sodāmību (lietas 32.lapa). Tadžikistānas Iekšlietu ministrijas 2008.gada 18.decembra vēstulē Tadžikistānas Ģenerālprokuratūrai norādīts, ka pieteicējs nav izsludināts meklēšanā (lietas 36.lapa). Fakts, ka pieteicējs saskaņā ar Tadžikistānas Iekšlietu ministrijas sniegtajām ziņām nav sodīts un nav apsūdzēts, norādīts arī Tadžikistānas vēstniecības Krievijas Federācijā 2008.gada 7.novembra izziņā (lietas 40.lapa).

Vērtējot minētās izziņas kopsakarā ar Tadžikistānas Ģenerālprokuratūras pieteicēja izdošanas lūgumu, nav atzīstams, ka pret pieteicēju izvirzītā apsūdzība būtu safabricēta. Tas vien, ka Tadžikistānas varas iestāžu sniegtās ziņas ir savstarpēji pretrunīgas, neliecina, ka pieteicējs nebūtu apsūdzēts par nelikumīgu narkotisko vielu apriti un ka Tadžikistānas Ģenerālprokuratūra maldinātu Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūru, lai panāktu pieteicēja izdošanu.

Šādu ziņu nesakritība drīzāk liecina par iespējamu kļūdainu informācijas apriti starp Tadžikistānas dažādiem varas atzariem, vienotas datu bāzes neesamību un novēlotu ziņu apmaiņu, kas raksturīga jaunattīstības valstīm, kas atrodas ceļā uz demokrātiju.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka tai nav pamata apšaubīt faktu, ka pret pieteicēju Tadžikistānā ir celta apsūdzība.

[15] Vērtējot, vai pieteicējam tā izraidīšanas gadījumā draud smags kaitējums, proti, nāves sods, miesas sods, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai pazemojoša izturēšanās, jāpārbauda, vai šāda slikta apiešanās pret pieteicēju patiešām ir iespējama.

Pieteicējam ir izvirzīta apsūdzība pēc Tadžikistānas Republikas Kriminālkodeksa 200.panta trešās daļas par nelikumīgu narkotisko vai psihotropo vielu apriti un 289.panta ceturtās daļas par kontrabandas mēģinājumu – narkotisko vielu – hašiša un heroīna glabāšanu un pārvadāšanu realizācijas nolūkā.

Pārbaudot minēto tiesību normu sankcijas *(http://www.legislationline.org/download/action/download/id/1707/file/207b8150765af2c85ad6f5bb8a44.htm/preview - neoficiāls tulkojums)*, tiesa konstatē, ka par minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem maksimālais iespējamais sods ir paredzēta brīvības atņemšana uz laiku no piecpadsmit līdz divdesmit gadiem un attiecīgi mantas konfiskāciju vai aizliegumu ieņemt noteiktus amatus vai nodarboties ar kādu konkrētu nodarbošanos uz laiku līdz pieciem gadiem vai bez tā. Tadžikistānas Republikas Kriminālkodeksa 200.panta trešajā daļā kā soda mērs ir noteikts arī nāves sods. Nāves sods Tadžikistānā vēl nav pilnībā atcelts. Tomēr, kā jau iepriekš spriedumā tika konstatēts *(sk. sprieduma 11.punktu)*, Tadžikistānā kopš 2004.gada ir noteikts nāves soda moratorijs *(http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/cfsp/80999.pdf; http://www.ips.org/institutional/documents/crimeandjustice.pdf)*.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Krimināllikuma 253.[1]pantu par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu realizācijas nolūkā un neatļautu realizēšanu ir paredzēta brīvības atņemšana uz laiku no pieciem līdz piecpadsmit gadiem.

Salīdzinot Tadžikistānas tiesiskajā regulējumā noteikto sankciju ar Latvijas Republikā paredzēto soda mēru, tiesa nekonstatē, ka tas būtu neadekvāts un nesamērīgs ar noziedzīgo nodarījumu. No tiesību normām nav konstatējams, ka par šādu noziedzīgu nodarījumu pieteicējam varētu tikt piemērots nāvessods, kuram Tadžikistānā ir noteikts moratorijs, vai kāds cits necilvēcīgs, fiziski ietekmējošs vai cilvēka cieņu pazemojošs soda mērs.

Tāpat nav pierādīta Tadžikistānas demokrātiskās partijas iesniegumā norādītā informācija par to, ka visi ieslodzītie Tadžikistānā, kuri kaut kādā veidā ir saistīti ar politiku, parasti tiek citstarp notiesāti par narkotiku kontrabandu (lietas 26.-28.lapa). Lietā nav tādu pierādījumu, kas šādu faktu apstiprinātu.

Tiesa ir pārbaudījusi ziņas par situāciju Tadžikistānā un tur pieļautajiem cilvēktiesību pārkāpumiem, tomēr pretēji iepriekšminētajā iesniegumā apgalvotajam, ne no viena no lietā esošajiem pārskatiem neizriet, ka kāda persona būtu apsūdzēta par narkotiku kontrabandu politisko uzskatu dēļ. *M.I.* tika apsūdzēts korupcijā, kā arī par naudas līdzekļu lielā apmērā piesavināšanos, ļaunprātīgu dienesta stāvokļa izmantošanu u.tml. (lietas 66.lapa). *J.S.* notiesāts par noziegumiem pret valsti un nodevību. *R.F.* notiesāts par prezidenta *R.* apvainošanu un neslavas celšanu (lietas 240.lapa).

Tiesas kompetencē nav lemt par to, vai pieteicējs ir vai nav izdarījis noziedzīgus nodarījumus Tadžikistānā. Tomēr apstāklis, ka pieteicējs lūgumu par patvēruma piešķiršanu iesniedza, atrodoties pagaidu apcietinājumā Rīgas centrālcietumā (lietas 112.-114.lapa), netieši norāda uz faktu, ka pieteicējs ir lūdzis patvērumu Latvijas Republikai nevis tādēļ, ka tiktu vajāts Tadžikistānā politiskās pārliecības dēļ, bet tādēļ, lai izvairītos no kriminālatbildības par Tadžikistānā izdarītu noziedzīgu nodarījumu.

[16] Pieteicējs papildinājumos pieteikumam atsaucies uz Eiropas Kopienu tiesas 2009.gada 17.februāra spriedumu lietā Nr.C-465/07 par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši Eiropas Kopienu līguma 68. un 234.pantam, norādot, ka tam ir nozīme pieteicēja lūguma par patvēruma piešķiršanu izskatīšanā.

Pārbaudot minētajā tiesas spriedumā ietvertās atziņas, tiesa konstatē, ka tās nav piemērojamas konkrētajam gadījumam. Eiropas Kopienu tiesa ir interpretējusi Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/83/EK 15.panta c) punktu. Un atzinusi, ka, lai atzītu smagu un individuālu draudu esamību alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja dzīvībai vai veselībai, nav nepieciešams, lai pieteikuma iesniedzējs pierādītu, ka šie draudi ir vērsti konkrēti pret viņu sakarā ar apstākļiem, kas raksturo viņa individuālo stāvokli. Turklāt šādu draudu esamība izņēmuma kārtā var tikt uzskatīta par pierādītu, ja plaši izplatītās vardarbības, kas raksturo notiekošo bruņoto konfliktu, pakāpe – kuru novērtē kompetentās valsts iestādes, kurās ir iesniegts alternatīvās aizsardzības pieteikums, vai tās dalībvalsts tiesas, kurās izskatīšanai ir nodots lēmums, ar kuru ir noraidīts šāds pieteikums, – sasniedz tādu līmeni, ka pastāv nopietni vai pamatoti iemesli uzskatīt, ka civiliedzīvotājs, ja tas atgrieztos attiecīgajā valstī vai reģionā, būtu pakļauts reālam minēto draudu riskam tāpēc vien, ka viņš atrodas šajā teritorijā.

Minētā direktīvas tiesību norma attiecas uz gadījumiem, kad ir iespējami smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāju dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā. No lietas materiāliem neizriet, ka Tadžikistānā risinātos starptautisks vai iekšējs bruņots konflikts, tādējādi minētās Eiropas Kopienu tiesas atziņas konkrētajā lietā nav piemērojamas.

[17] Tiesa, ņemot vērā spriedumā izklāstītās atziņas, tāpat kā Departaments uzskata, ka pieteicējs nav sniedzis informāciju, kas dotu pamatu uzskatīt, ka viņš Tadžikistānā tiktu vajāts vai varētu tikt vajāts savas politiskās pārliecības dēļ. Tiesa

negūst apstiprinājumu tam, ka pieteicējs būtu saskāries vai varētu saskarties ar darbībām, kas būtu kvalificējamas kā vajāšanas darbības savu politisko aktivitāšu dēļ.

Līdz ar tiesa secina, ka pieteicēja iesniegums neatbilst ne Patvēruma likuma 23.panta, ne arī Patvēruma likuma 35.panta kritērijiem.

Tādējādi tiesa atzīst, ka Departamenta Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicēja pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. un 289.-291.pantu, Patvēruma likuma 19.^{2}panta ceturto daļu,

nosprieda

noraidīt *S.S. (S.S.)* pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu departamentam izdot labvēlīgu administratīvo aktu par bēgļa un alternatīvā statusa piešķiršanu.

Tiesas spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesas spriedums stājas spēkā 2009.gada 13.jūlijā.

Tiesnese (paraksts) L.Paegļkalna

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese L.Paegļkalna
Rīgā, 2009.gada 13.jūlijā